

Ada amlarına Musallat Olan Beckler

SÜREYYA ÖZEK

Entimolog

Adaların güzelliği am ağalariyle kaimdir. Bu ağaçlara bir takım beckler saldırmakta, sebebiyet verdikleri zarar dolayısıyla, zaman zaman İstanbul gazeteleri ve bütçe müzakereleri sırasında, Büyük Millet Meclisi dahî, müstevlî parazitlerle meşgul olmaktadır.

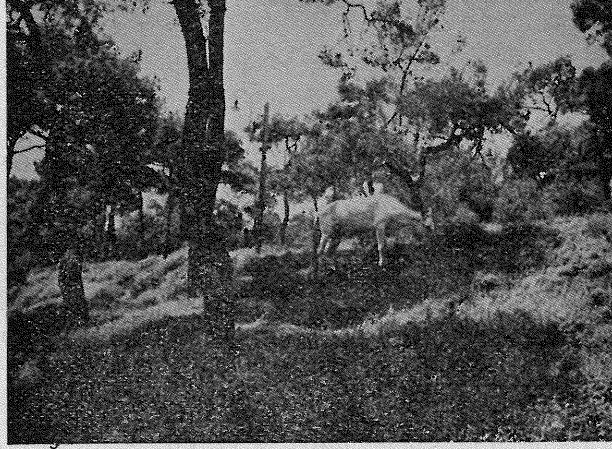
Ada amlarına ârız olan bu düşmanların tanınması ve fennî bir mücadele yapılabilmesi için bir teşkilâtın kurulması, otuz beş senelik bir meseledir. Eskiden, Ada Belediyesi, fakir bütçesinden ayırabildiği pek az bir para ile ağaçlar üzerinde görülen beck yuvalarını toplatır veya toplıyanlardan satın alırdı. Ancak bu mücadele gelişi güzel yapıldığından, bazı seneler bir fayda sağlanamadığı gibi, bu müdahaleler becklerin ağaçlara yapacağı zarardan fazla muzir olmuştur.

Halkalı Ziraat Mektebi haşarat lâboratuvarında çalışırken, Ada amlarının düşmanlarını tetkik ettim. Bu husustaki mütalâamı, o zaman İstanbul Şehremini bulunan DR. OP. CEMİL TOPUZ Paşaya, bir rapor halinde takdim ettim. İlim adamlarına, ilme karşı tam bir emniyeti olan Paşa, mücadele işine beni memur etmişti (1919-1920).

Tahribat hakkında tam bir fikir hasıl ettirmek üzere, o zaman almış olduğum (Şekil — 1) bir fotoğrafla, son defa, aynı yerden alınmış bir diğer fotoğraf (Şekil — 2), yazıya ilâve edilmiştir. Gerçekten Hristos tepesinden alınmış olan birinci resim, amlığın ne kadar fena bir durumda olduğunu, ikinci resim de, 34 sene sonra (20/5/1953) varılan iyi neticeyi göstermeğe kâfidir.

1919 mücadele mevsimini geçirmemek üzere, hemen işe başladım. İlk işim, ormanı, bekli enkaz ağaçlardan temizlemek oldu. Ada amlıklarında kurumuş olup, ormandan çıkarılması fennen

Ada çamlarının mahvına sebep olan haşarat ve hastalıklarla beraber, bakımsızlık, halkın bilgisizliği de unutulmamalıdır. Çamlar altında kendiliğinden fıskıran genç fidanları, hayvan ve insanların ezdiklerini (Şekil — 3), gezintiden dönenlerin beraberlerinde

Şekil 3 — Büyükada - Hristos tepesine giderken orman içinde otlamakta olan bir araba atı.
— (17/V/1953/)

evlerine taşıdıkları çam dallarını, bu tahribata misal olmak üzere, verebiliriz.

Birinci Dünya Savaşı içinde (1915), o zamanın Ziraat ve Ticaret Nezaretleri tarafından, ormanlarımızın idaresini fennî bir şekilde tanzim etmek üzere celbedilen Avusturyalı M. FEIT, ada çamlıkları üzerinde yazdığı bir yazıda şöyle demektedir :

— Elyevm, mevcut olan hastalıklara karşı mücadeleden ziyade, zamanla çeşitli ağaçlardan yeni bir orman yetiştirmek ve toprağın kuvvetini arttırmak, ağaçları düşmanlarına karşı daha mukavim kılacak tedbiri almak, daha ziyade ehemmiyetlidir. Bu maksatla şimdi mevcut olan çam ormanında ağaçların altında veya ara yerlerinde toprağı himâye eden muvafık bir ağacın, yani bir alt tabaka ağaçlık yetiştirilmesi lâzımdır. Bunun için de mevcut ağaçların gölgesinde yetişip, mümkün olduğu kadar çabuk dallanarak toprağı güneşin ziyasına karşı muhafaza edebilecek kabiliyette ağaç veya tohumlama yoluyla... ilâh,,.

Filhakika mevcut ormanda *fıstık çamı*, *sedr* veya yaprağını dökken diğer cins ağaçları yetiştirerek, ormanı makbul bir orman haline, yavaş yavaş tahvil etmek, iyi olur. Ancak, mevcut böceklerle fennî bir tarzda uğraşıldığı halde, ağaçları kurtarmak kabildir. Nitekim, son otuz küsur sene içinde, pek noksan çalışmalar bile, ada çamlarını ölümden kurtarmıştır. Son seneler için de, Orman İdaresi, ormanın temiz tutulması ve Kese böceği, *Taumatococcus pytiocampa*, ile mücadeleye devam etmiştir. Yangın koruyucuları, mevsiminde ağaçlık içinde dolaşmaktadır. 1950-51 senesinde, mücadele tahsisatının tükenmesi yüzünden, meselâ Heybeliada, Rühban mektebinin alt tarafındaki ve Deniz Harp Okulu üst yüzünü örten çamlar böceklerle yedirilmiş ve şimdi, yani aradan bir mevsim geçtiği halde, hücumu uğramış olan bu ağaçlar zayıftırlar.

Ada çamlarına saldıran böcek ve hastalıklara gelince, haşere olarak başlıca üç mühim böcek ve bir kaç tane de zararı ikinci derecede olan böcekler mevcuttur. İkinci kısımda da izah edileceği veçhile, çam ağacına saldıran böcekler arasında, bir ahenk vardır. Bir böcek çama musallat olunca hem kendisini besler hem de diğer arkadaşı olan böceğin ağaca daha kolaylıkla saldırmamasını temin için zemin hazırlar. Bu hazırlık, yeni geleni, haricî tesirattan korumak üzere, muhit hazırlanması şeklinde de tezahür edebilir.

Bu nokta, mücadele bakımından son derece mühimdir. Böcek manzumesinin bir cinsi üzerine açılan mücadele, diğerlerini rahatsız eder. Meselâ, *Taumatococcus pytiocampa* denilen Kese böceği, çamın birinci sınıf düşmanıdır. Çamın yapraklarını yer. Ağaç çok zayıflar. Yapraklarını kısmen kaybetmiş olan ağaç, *Myelophylus piniperda*, Orman Bahçivanının saldırmasına pek elverişli bir muhit olur. Bu böcek aynı zamanda, sâk ve genç filizlere saldırdığından bilhassa havaların kurak geçtiği seneler, tahribat bir facia şeklini alır. 25-30 senedenberi iki böceğe karşı mücadele yapılmaktadır. Orman, eskisine nazaran bakımlı bir haldedir. Yapılan mücadele, böcekler arasındaki müesses ahengi bozmuştur. Yani, meselâ, *Marchalina hellenica* böceğine karşı hiç bir şey yapılmadığı halde, Orman Bahçivani ve Kese böceğine karşı yapılan mücadele sayesinde ağaçlar yaşmaktadır.

Ada çamlarında kuru ağaç bırakmamak, tuzak ağacı koymak kısım Keseleri toplatıp yakmak, fıstık çamı ile ormanı genç tutmaya çalışmak, Ada çamlarını, çamlığı kurtaracak çarelerdir.